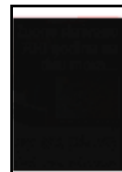

VRLO VRIJEDAN ARTEFAKT
Zvono se u Svetoj zemlji nalazilo
25 godina, sve do 1291. godine

Zvono je iz Izraela odneseno 1291. godine. Krapanjski ribari iz mora su ga izvukli 1960. godine

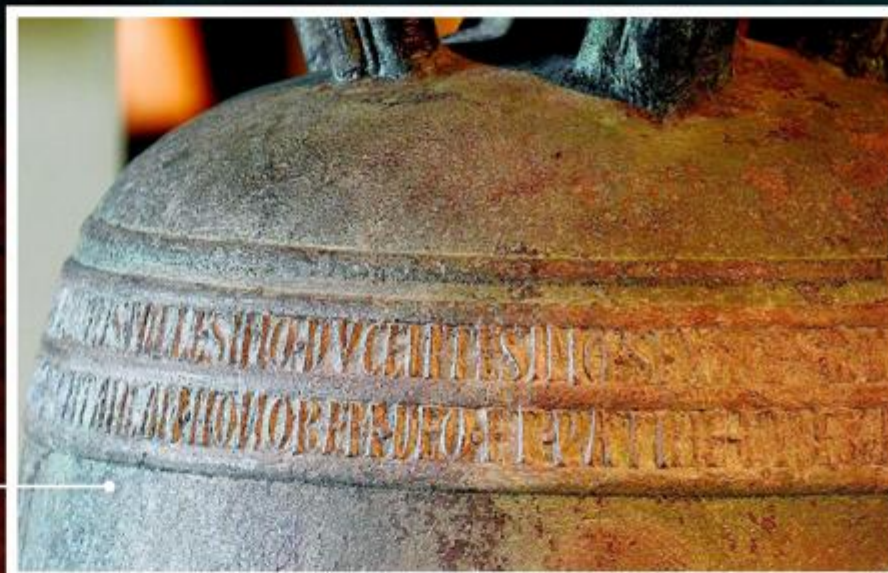
Iz natpisa na zvonu poznato je da je izliveno 1266. godine u križarskom gradu Acconu u Siriji, što je danas Akra u Izraelu. Potpisani su Jacob iz Messine, sa Sicilije, koji je naveden kao prvi autor, te Andreot Pizanac, kojem su se otac, brat, pa i sin, bavili lijevanjem zvona. Dio natpisa veže se za sv. Agatu, sveticu sa Sicilije koja je bila zaštitnica ljevača zvona. Ovo je najveće i najstarije zvono u ovom područje Europe, a posebnost je i njegov valjkasti oblik, jer su druga zvona u to vrijeme uglavnom stožasta.

Ovako velikih zvona nema u ovom dijelu Europe, objašnjava nam viša kustosica šibenskog muzeja Marina Lambaša. Na kojoj je crkvi bilo postavljeno, kao i kamo su ga točno prevozili, ne može sa sigurnošću reći. Kako se gotovo 25 godina nalazilo u Svetoj zemlji, sve do 1291. godine, kad su se templari povlačili, pretpostavka je da je bilo namijenjeno nekoj većoj, značajnijoj crkvi. Pretpostavljaju i da je zvono bilo poslano brodom prema nekom odredištu naše strane Jadrana zbog povezanosti nekoliko redova templara ovih

NEPROCJENJIVA VRIJEDNOST

Zvono skriveno 700 godina na dnu mora...

ISTAKNUTI SU I AUTORI Kao autori su navedeni Jacob iz Messine na Siciliji te Andreot Pizanc

prostora s križarskim ratovima i Svetom zemljom. Dok su naši domaćini pojašnjavali zanimljivosti vezane za najstarije zvono u Hrvata, točno smo mogli zamisliti kako se ovaj sakralni predmet od bronce težak oko tonu i pol, iako visok "tek" 138 cm, promjera 118 cm, prenosi šibenskim kalamama od crkve sv. Krševana do Kneževe palače prije desetak godina, kad je postao dio stalnog postava Muzeja grada Šibenika. U taj pothvat bile su uključene tri dizalice, sva sila ljudi i organizacije, da bi se zvono konačno našlo zaštićeno

od neželjenih utjecaja atmosfere, žege i leda, autora grafita i zapisavanja prolazećih pasa... Raritetnim je ovo zvono učinilo - more. Kako pojašnjavaju naši domaćini u Muzeju grada Šibenika, crkvena zvona su kroz stoljeća i ratove često "plaćala" danak. Sasvim konkretno, nastradala bi zbog materijala jer su u momentima krize lijevana u - topove. Kako je ovo zvono bilo skriveno od ljudskih ruku, tako je uspješno preživjelo takve destrukcije. Dapače, dok su ga prenosili u prostor muzeja, iskoristili su priliku te ga fotografirali iznutra, gdje se

još vide alge s morskog dna. Začudo, materijal se i nakon konzervatorske obrade pokazao vrlo stabilan, nije trebalo mnogo intervencija... - Puno više bi se moglo doznati nakon što se provedu podmorska arheološka istraživanja s lokacije brodoloma, s mjesta odakle su krapanjski spužvari 1960. mrežama s morskog dna kod Silbe na površinu izvukli zvono. Od ljudskih pogleda bilo je sakriveno gotovo 700 godina. Od iduće godine trebali bi početi s istraživanjima tog lokaliteta - povjerila nam je Vesna Zmajčić Kralj iz Hrvatskog

restauratorskog zavoda. Dodala je kako će istraživanja otkriti je li u pitanju teret s istog broda, jer je u tom dijelu akvatorija bilo mnogo brodolomima, ali i neki daljnji kontekst priče. Pokušali smo doznati i kolika je vrijednost "starog sirijskog zvona", kako mu tepaju u muzeju. - Novčana vrijednost artefakta u muzejima je neprocjenjiva, pogotovo kad je neki predmet ovako jedinstven. Sama bronca sigurno vrijedi nešto, da ga danas hoćete izliti, koštalo bi puno, s da ne spominjem baštinsku vrijednost - rekla nam je kustosica Lambaša. (mma)